

РЕШЕНИЕ

№ 7

гр. Варна , 24.03.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, II СЪСТАВ в публично заседание на двадесет и четвърти февруари, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Ванухи Б. Аракелян
Членове: Анета Н. Братанова
Магдалена К. Недева

при участието на секретаря Ели К. Тодорова
като разгледа докладваното от Анета Н. Братанова Въззивно търговско дело № 20203001000446 по описа за 2020 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

Предмет на обжалване е решение No 751/01.08.2019 г., постановено по т.дело No1438/2017 г.на ВОС, ТО, с което съдът е осъдил **„ЗЕАД „БУЛСТРАД ЖИВОТ ВИЕНА ИНШУРЪНС ГРУП“ ЕАД**, ЕИК 831211284, със седалище и адрес на управление гр. София, р-н „Възраждане“, ул. „Света София“ №6, **да заплати на Б. П. В.**, ЕГН *********, действаща чрез своята майка и законен представител М. К. Т., ЕГН *********, двете с постоянен адрес в гр. Варна, ул. „Балкапан“ №24, в качеството ѝ на наследник на П Е В, ЕГН 7508121186, починал на 17.07.2012г. вследствие на трудова злополука - удар от електрически ток (електрокуцио), настъпила на работното му място - кофердама на МК „Агамемнон“, находящ се на плаващ док в района на гр. Варна, **сумата 79 800 лева** (седемдесет и девет хиляди и осемстотин лева), представляваща дължима застрахователна сума по сключена с работодателя „МТГ-ДЕЛФИН“ АД, ЕИК 103193349, застраховка „Злополука“ по застрахователна полица №03/036271Т и Добавък №1 към нея, със срок на застрахователно покритие от 22.05.2012г. до 21.05.2013г., на основание чл.231, във вр. с чл.238, ал.6 от Кодекса на застраховането (отм.), **ведно със законната лихва** върху тази сума, считано от датата на изтичане на 15-дневният срок за доброволно изпълнение по чл.238, ал.3 от КЗ (отм.) – 11.04.2018г., до окончателното ѝ плащане, на основание чл.86, ал.1 от Закона за задълженията и договорите.

Със същото решение съдът е отхвърлил предявения акцесорен иск за обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата 79 800 лв., считано от 18.07.2012 г. до 10.04.2018 г., включително, чийто размер до датата на депозиране на исковата молба - 15.07.2017 г., е заявен в размер на 40 568,76 лева, като неоснователен.

Против осъдителната част на решението е предявена въззивна жалба от **„ЗЕАД „БУЛСТРАД ЖИВОТ ВИЕНА ИНШУРЪНС ГРУП“ ЕАД**. Навеждат се оплаквания за неправилност, необоснованост и незаконосъобразност.

По делото е постъпила и въззивна жалба от **Б. П. В.**, ЕГН *****, действаща чрез своята майка и законен представител М. К. Т. против решението в отхвърлителната част.

Основателността на въззивните жалби се оспорва от съответната насрещна страна. Третото лице – помагач изразява становище за потвърждаване на първоинстанционния съдебен акт.

Постъпилите въззивни жалби са редовни и надлежно администрирани.

Съдът, след преценка на представените по делото доказателства, доводите и възраженията на страните в производството, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

В исковата молба, вкл. и в последващи молби за уточнението ѝ, последната от които от 02.01.2018 год., ищцата претендира, че е наследник по закон на П Е В, който е починал при трудова злополука. Поддържа, че между дружеството – работодател и ответното дружество е сключен договор за групов застраховка „Злополука“, по която ѝ се дължи застрахователна сума, изчислена според условията на застрахователната полица в размер на седем годишни брутни заплати при СРЗ от 950 лева. Вземането по главната претенция се претендира, ведно с обезщетение за забавено плащане. Изложените твърдения на страната обуславят извода, че ВОС е бил сезиран с обективно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 238 КЗ /отм./ и чл. 86 ЗЗД. В този смисъл са определени основанието и правната квалификация и според първоинстанционния съдебен акт.

При определяне на правното основание на претенцията и надлежните страни правилно ВОС се е позовал на последващи уточнения на страната, депозирани след оставяне на производството без движение. По отношение на сочените уточнения ограниченията на чл. 214 ГПК са неприложими.

В производството пред ВАпС не се оспорва следната фактическа обстановка:

Ищцата Б. П. В. е пряк наследник по закон на П Е В, починал на 17.07.2012 г. Приживе същият е работил по трудов договор, сключен с

работодателя „МТГ-ДЕЛФИН” АД, на длъжност електрозаварчик. На 17.07.2012 г. на П Е В било възложено извършване на заваръчни работи в кофердама на МК „Агамемнон”, находящ се на плаващ док в района на гр. Варна. Около 16,00 часа при извършване на заваръчната дейност работникът попаднал под въздействието на електрически ток, вследствие на което починал.

Инцидентът е регистриран в ТП на НОИ - РУСО, гр. Варна с декларация на трудова злополука вх. №645#1/20.07.2012г., като с разпореждане №176 от 12.12.2013 г. на ТП на НОИ, РУСО - гр. Варна, злополуката е обявена за трудова съгласно чл.55, ал.1 от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Не е спорно, че между дружеството – работодател и ответното дружество е бил сключен договор за групова застраховка „Злополука” по застрахователна полица №03/036271Т и Добавък №1 към нея, със срок на застрахователното покритие от 22.05.2012 до 21.05.2013 година. Съгласно Добавък 1 към застрахователна полица №03/036271Т и Общите условия по застраховка „Злополука” за риска „смърт на застрахованото лице вследствие на трудова злополука” застрахователната сума се изчислява на база средна работна заплата 950 лева/месец за всички застраховани лица, като на законните наследници се изплаща застрахователна сума в размер на седем годишни брутни заплати. Пострадалият изрично е посочен в списъка на личния състав на застраховачия работодател „МТГ-ДЕЛФИН” АД под №19/3618-4138-3 и същият е застраховано лице по сключената групова застраховка „Злополука”.

От заключението на комплексната експертиза се установява, че непосредствено преди злополуката работникът П. В е изпълнявал долния хоризонтален заваръчен шев на водоплътна преграда от кофердама на кораба. При прекъсване на заваръчната дъга и смяна на електрода ръкохватката неволно се допряла до гърдите на заварчика, при което, с оглед и тясното пространство, тялото на пострадалия се опряло в металната стена на кофердама, а веригата на протичане на електрически ток се затворила. Смъртта на пострадалия Петър В се дължи на действието на електрически ток, довело до централно потискане на центровете на сърдечната дейност и на дишането, за което говорят установените при аутопсията типични изменения на кожата – електрически знаци (на гърдите, гърба, дясната ръка и десния крак) както и картината на бързо настъпила смърт. В конкретния случай е имало и пряко действие на тока върху сърцето и бърза смърт.

Така установената фактическа обстановка обуславя извода, че са налице елементите от фактическия състав за присъждане на застрахователна сума по чл. 238, ал.1 от КЗ (отм.): налице е сключена групова застраховка „Злополука”, в срока на действие на процесния застрахователен договор е настъпило застрахователно събитие, а именно смърт на застраховано по тази

сделка лице, обявена надлежно за трудова злополука по смисъла на чл.55, ал.1 от КСО, ищцата е правоимащо лице като пряк наследник по закон на застрахованото лице (чл.238, ал.6 КЗ, отм.).

Формираният правен извод не се променя от обстоятелството, че със споразумение от 22.10.2012 год. работодателят „МТГ-ДЕЛФИН” АД е поел задължение да заплати на М. К. Т. – намирала се във фактическо съжителство с пострадалия П Е В и на Б. П. В. – негова дъщеря обща сума в размер на 80 000 лева. В споразумението е описано, че обезщетението се договаря на основание чл. 200-202 КТ във връзка със смъртта на П Е В. Споразумението урежда „всички имуществени отношения“ във връзка с настъпила трудова злополука, а определената сума е „окончателна“.

Характерът и съдържанието на застрахователното правоотношение по договор за задължителна групова застраховка "Злополука и заболяване" са подробно разяснени в Решение № 154/01.12.2014 г., постановено по т.д.№ 3050/2013 г. на ВКС, I ТО. Третото лице – помагач, в качеството на работодател, носи имуществена отговорност по чл. 200 КТ при трудова злополука и професионална болест и е задължен да възмезди изцяло настъпилите вреди. Наред с това, чл. 52 ЗББУТ предписва задължителното сключване на застраховка "трудова злополука", по отношение на лица, чиято работа е в риск. Този текст урежда административното задължение на работодателя да сключи застрахователен договор за своя сметка, но в полза на своите работници, като поеме плащането на определените по него застрахователни премии. Предмет на застраховане е животът и телесната цялост на работниците. С настъпване на правопроизводящия юридически факт - трудова злополука или професионално заболяване - за застрахования се пораждат права към застрахователя, но наред с това възниква и имуществената отговорност на работодателя. Възможността за паралелното осъществяване на тези права се извежда от установеното с чл. 200, ал.4 КТ определящ, че от дължимото от работодателя обезщетение, трябва да се приспадат всички суми, получени от застраховката, поддържана от работодателя в полза на работника.

Когато отговорността по чл. 200 КТ е погасена чрез пълно заплащане на дължимото обезщетение, законът не урежда наличието на личен регресен иск на работодателя - застраховащ срещу застрахователя, нито пък право на застрахователя да откаже изплащането на застрахователната сума. На основание чл. 202 КТ за изплатеното на пострадалия или на неговите наследници обезщетение работодателят има право на иск срещу виновните работници или служители. Други регресни притезания не са предвидени. Финансовият интерес на работодателя при процесната застраховка се изчерпва с възможността за приспадане на междувременно заплатените суми

от застрахователя в хипотезата на чл. 200, ал.3 КТ Ако сумата, платена като застрахователно обезщетение, е равна или надхвърля размера на сбора от обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди, които дължи работодателят съгласно чл. 200 КТ, тогава последният се освобождава от задължението си напълно. Когато платеното от застрахователя е по-малко от дължимото от работодателя, последният дължи разликата между двете суми - така Решение № 211 от 29.03.2010 г. на ВКС по гр. д. № 719/2009 г., IV г. о., ГК. В случай, че застрахователят осъществи последващо плащане в полза на застрахования, то нововъзникналия факт би легитимирал работодателят да иска от правоимащите лица платеното в повече. В настоящия случай, работодателят е декларира отказ от посоченото право, обективиран в чл. 5 от сключената спогодба.

Застрахователната сума при настъпване на застрахователно събитие при Договор за застраховка "Трудова злополука" не притежава пряко обезщетително действие, а се заплаща наред с другите обезщетения. Изводът се подкрепя с оглед уреденото в чл. 238, ал.2 КЗ съотношение между застрахователната сума, която изплаща застрахователя и обезщетението за вреди, претърпени от застрахованото лице било то от прекия причинител или от друг застраховател. Застраховката " трудова злополука" няма пряк обезщетителен характер и с оглед това, че използвания легален термин за дължимото при настъпване на риска не е "застрахователно обезщетение", а "застрахователна сума" - чл. 238 КЗ.

При съвкупната преценка на гореизложеното, погасяването на имуществената отговорност по чл. 200 КТ чрез плащане от работодателя няма релевантно значение за основателността на предявения иск.

Въззивната жалба на застрахователя обективира нарочни оплаквания във връзка с произнасянето на първостепенния съд по възраженията му за наличие на факти и обстоятелства, съставляващи изключени рискове по смисъла на чл. 7 от ОУ по Застраховка „Злополука“, както и по възражението за погасяване на претенцията по давност. Сочените възражения имат правоизключващ и правопогасяващ характер и не подлежат на служебно съобразяване от съда. На основание чл.367, ал.2 ГПК същите следва да бъдат надлежно предявени с отговора на исковата молба, в противен случай се считат преклудирани – чл. 370 ГПК.

С Разпореждане № 2079/01.03.2018 год. ВОС е разпоредил препис от исковата молба и уточняващите молби да се връчат на насрещната страна - „ЗЕАД „БУЛСТРАД ЖИВОТ ВИЕНА ИНШУРЪНС ГРУП“ ЕАД.

Съобщението е надлежно връчено на ответника на 23.03.2018 год.

Лицевата страна на призовката съдържа отбелязване за всички уточнителни молби, депозиран от ищеца. Полагането на подпис от получателя удостоверява получаването им с обвързваща доказателствена сила.

Ответникът е депозирал отговор, изпратен по пощата на 13.04.2018 год., т.е. след изтичане на двуседмичния срок по чл. 367, ал.1 ГПК /в този смисъл и Разпореждане № 3952/23.04.2018 год. на ВОС/.

С Разпореждане № 3952/23.04.2018 год. ВОС е оставил без движение писмения отговор на ответника като му е указал в едноседмичен срок да наведе конкретни твърдения за факти, които съставляват извънредни, необичайни, особени обстоятелства, заради проявлението на които е пропуснал да подаде редовен отговор на исковата молба. Указал е евентуално, че ако отговорът е подаден в срок, ответникът следва да обоснове това свое твърдение. Разпореждането съдържа и указание, че исковете са конкретизирани по страни и по предмет с постановеното от съда в производството по чл. 83, ал.2 ГПК определение № 48/04.01.2018 год. Разпореждането е връчено на ответника на 14.05.2018 год.

Със становище от 18.05.2018 год. „ЗЕАД „БУЛСТРАД ЖИВОТ ВИЕНА ИНШУРЪНС ГРУП“ ЕАД. е навел твърдения, че не е получил уточняваща молба вх.№ 29/02.01.2018 год. и не е запознат с фактите, на които се основава искът. Изложено е още, че страната не е запозната по какви причини са й изпратени документи по „две напълно различни дела“ – гр.д.№ 1574/2017 год. и т.д.№ 1438/2017 год. по описа на ВОС. Твърди, че всичко това „силно затруднява защитата й“ и дори справката по телефон не е внесла достатъчно яснота за развитието на производството. Поддържа се, че страната е в неизвестност досежно предмета и страните на предявения иск и връзката му с предходно образуваното дело във ВОС.

С Определение № 1812/25.05.2018 год. ВОС, позовавайки се на многократното уточняване на исковата молба, първоначалното образуване на делото като гражданско, както и на съмнението, че на ответника е връчен препис от уточнителна молба 29/02.01.2018 год. е предоставил едноседмичен срок на страната да подаде писмен отговор на исковата молба . Отправил е и конкретни указания за начина на развитие на производството, броя, вида и цената на предявените искове.

Препис от Определението е връчено на ответника на 19.06.2018 год.

На 26.06.2018 год. депозиран отговор, обективиращ възражения против допустимостта и основателността на иска, вкл. първоначалните правоизключващи и правопогасяващи възражения.

Така установената фактическа обстановка обуславя следните правни изводи: Ответникът не е предявил отговор в срока по чл. 367, ал.1 ГПК и не е предявил искане за неговото възстановяване по реда на чл. 65 ГПК.

Наведените твърдения, с които страната е обосновала пропускането на законоустановения срок, не съставляват основание за повторение на извършените процесуални действия. Твърдянието за пропуск при връчването на уточнителни молби съставлява опит да се опровергае изходящо от страната изявление за приемане на призовка от 23.03.2018 год., ведно с описаните на лицевата страна приложения. Не следва да се кредитират и доводите, основани на връчването на документи по две различни дела на ВОС. Обстоятелствата във връзка с първоначалното образуване на делото, прекратяването му и последващото му образуване като търговско са били известни на страната още с подаването на първоначалния отговор / така т.1 от особените искания в отговора/. Вън от гореизложеното, сочените обстоятелства са установими след справка по делото, а съдът няма задължение да описва на страната движението на производството до датата на връчване на препис от исковата молба.

При съвкупната преценка на гореизложеното, действията на съда във връзка с повторно дадената възможност за депозиране на отговор съставляват процесуално нарушение. Актовете на съда по движение и администриране на делото не подлежат на инстанционен контрол, но тяхната проверка се извършва при обжалване на акта, приключващ спора. За правилността на предприетите от първостепенния съд процесуални действия, съдът следи служебно.

В заключение, ответникът не е въвел по надлежен ред правоизключващите и правопогасяващите си възражения. Пропускът му да подаде отговор в законоустановения срок преклудира тяхното последващо въвеждане в процеса. На посоченото основание въззивният съд не разглежда по същество оплакванията на въззивника по отношение наличието на изключен риск и погасителна давност.

При съвкупната преценка на изложеното предявеният главен иск е основателен и следва да бъде уважен. Самостоятелни възражения против размера на претенцията не са въведени във въззивната жалба на застрахователното дружество.

По въззивната жалба на ищеца: ВОС е приел, че обезщетение за забавено плащане се дължи, считано от датата на изтичане на 15-дневният срок за доброволно изпълнение по чл.238, ал.3 от КЗ (отм.) – 11.04.2018г., до окончателното ѝ плащане. Приел е още, че искът за присъждане на обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата 79 800 лв., считано от 18.07.2012 г. до 10.04.2018 г., вкл., чийто размер до датата на депозиране на исковата молба - 15.07.2017 г., е заявен в размер на 40 568,76 лева, следва да се отхвърли като неоснователен.

Въззивникът – ищец поддържа, че обезщетение за забавено плащане следва да се дължи от 26.10.2017 год. Поддържа, че релевантно значение за

началото на срока има уточнителна молба, депозирана по пощата на 11.10.2017 год., в която страната е заявила размера на акцесорната си претенция. Началният момент на забавата следва да се изчисли чрез добавянето на 15 дни към горепосочената дата т.е., считано от 26.10.2017 год.

Въззивната жалба е неоснователна. Релевантно значение за забавата на ответника има датата, на която претенцията на правоимащото лице е доведена до знанието на застрахователя. В настоящия случай, тази дата е датата на връчване на препис от исковата молба, която съставлява и началото на броене на 15-дневният срок за доброволно изпълнение по чл.238, ал.3 от КЗ (отм.). Въззивникът не е въвел нарочни доводи, обосноваващи по ранно уведомяване на ответника. При това положение, датата на депозиране на уточнителна молба от ищеца е ирелевантна за поставянето на застрахователя в забава.

В тежест на ищеца следва да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение за защита по неоснователната жалба на насрещната страна. На основание чл. 78, ал.8 ГПК на страната следва да бъдат присъдени 100 лева.

В тежест на ответника следва да бъдат възложени разноските във връзка с възнаграждение на процесуален представител, престира правна помощ при условията на чл. 38, ал.1 ЗА. Възнаграждението следва да се определи пропорционално на интереса в приетата за неоснователна въззивна жалба на застрахователя или 2 924 лева.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение No 751/01.08.2019 г., постановено по т.дело No1438/2017 г.на ВОС, ТО.

ОСЪЖДА „ЗЕАД „БУЛСТРАД ЖИВОТ ВИЕНА ИНШУРЪНС ГРУП“ ЕАД, ЕИК 831211284, със седалище и адрес на управление гр. София, р-н „Възраждане“, ул. „Света София“ №6, да **заплати** на адвокат П. С. В., АК-Варна, БУЛСТАТ *****, като пълномощник на **Б. П. В.**, ЕГН *****, действаща чрез своята майка и законен представител М. К. Т., ЕГН *****, сумата **2 924 лева** (две хиляди деветстотин двадесет и четири лева), представляваща адвокатско възнаграждение за безплатно процесуално представителство във въззивната инстанция по делото, на основание чл.38, ал.2, във вр. с ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата.

ОСЪЖДА **Б. П. В.**, ЕГН *****, действаща чрез своята майка и законен представител М. К. Т., ЕГН *****, двете с постоянен адрес в гр. Варна, ул. „Балкапан“ №24, да **заплати** на „ЗЕАД „БУЛСТРАД ЖИВОТ

ВИЕНА ИНШУРЪНС ГРУП” ЕАД, ЕИК 831211284, със седалище и адрес на управление гр. София, р-н „Възраждане”, ул. „Света София” №6, сумата **100 лева** – разноси за въззивното разглеждане на спора.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване в едномесечен срок от връчването му на страните пред ВКС при условията на чл. 280, ал.1 и ал.2 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____